

SEJMIK WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO
PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

BS.0004.2.2026.AK

Opole, dnia 30 kwietnia 2026 roku

Pani/Pan
Przewodnicząca Rady
Przewodniczący Rady

Szanowni Państwo,

W związku z objęciem przez Województwo Opolskie prezydencji, nasz region w dniach od 8 do 10 kwietnia 2026 r. był gospodarzem Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP oraz Dyrektorów Kancelarii/Biur Sejmików.

W nawiązaniu do zakończonego Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP oraz Dyrektorów Kancelarii/Biur Sejmików w dniu 10 kwietnia 2026 r. w województwie opolskim, w załączeniu przekazuję *Stanowisko Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP w sprawie uwzględnienia edukacji regionalnej jako zajęć obowiązkowych w nowej Podstawie programowej kształcenia ogólnego*, które zostało przyjęte uchwałą podczas obrad Konwentu w dniu 9 kwietnia 2026 r.

Z wyrazami szacunku

Rafał Bartek
Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

Stanowisko
Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 9 kwietnia 2026 r.

w sprawie uwzględnienia edukacji regionalnej jako zajęć obowiązkowych
w nowej Podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Konwent Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej, zauważa, że w nowej podstawie programowej pojawiają się treści odnoszące się do edukacji regionalnej, w tym do zagadnień związanych z historią lokalną, dziedzictwem kulturowym, tradycją, językiem, gwarą oraz środowiskiem przyrodniczym „małej ojczyzny”. Tego rodzaju zapisy sprzyjają kształtowaniu więzi uczniów z miejscem zamieszkania oraz budowaniu poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Jednocześnie należy podkreślić, że zaproponowane rozwiązania mają wciąż charakter fragmentaryczny. Edukacja regionalna występuje w nich jako element rozproszony pomiędzy różne przedmioty i etapy kształcenia, bez spójnej struktury programowej oraz gwarancji systematycznej realizacji. Taki model nie pozwala na pełne wykorzystanie potencjału edukacji regionalnej jako narzędzia kształtowania świadomej, zakorzenionej i odpowiedzialnej postawy obywatelskiej.

W kontekście współczesnych wyzwań społecznych, kulturowych i cywilizacyjnych, budowanie silnej, świadomej i zakorzenionej tożsamości lokalnej jest jednym z kluczowych elementów wzmocnienia więzi obywateli z państwem. Tożsamość regionalna stanowi naturalny fundament tożsamości narodowej, a jej rozwijanie w sposób systematyczny i kompleksowy powinno być jednym z priorytetów współczesnej szkoły. Poznawanie historii, tradycji, kultury oraz przestrzeni własnej „małej ojczyzny” sprzyja kształtowaniu trwałej więzi z miejscem zamieszkania, regionem oraz wspólnotą narodową. Znajomość lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego de facto służy także budowaniu miłości do „dużej ojczyzny” – Rzeczypospolitej Polskiej. Im silniejsze jest utożsamienie z małą ojczyzną, tym większe zaangażowanie na rzecz jej rozwoju, a w konsekwencji także na rzecz dobra wspólnego całego państwa. W ten sposób kształtują się postawy odpowiedzialnego, świadomego i autentycznego patriotyzmu. Edukacja regionalna sprzyja również rozwijaniu poczucia odpowiedzialności za własne otoczenie, uczy szacunku dla dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz wspiera aktywność obywatelską. Poznawanie historii, tradycji i miejsc regionu sprzyja integracji społecznej, budowaniu kapitału społecznego oraz odpowiedzialności za rozwój lokalnych wspólnot.

Zwracamy uwagę, że problem ograniczonego dostępu do systemowo zorganizowanej edukacji regionalnej jest znany od wielu lat. W wielu województwach podejmowane są inicjatywy na rzecz jej wzmocnienia, realizowane w formie projektów, programów lokalnych oraz zajęć fakultatywnych. Przykładem jest funkcjonowanie przedmiotu edukacja regionalna jako przedmiotu nieobowiązkowego w wybranych placówkach oświatowych w województwie śląskim, m.in. w Rybniku, gdzie zajęcia te są finansowane z budżetu miasta. Rozwiązania te potwierdzają duże zainteresowanie uczniów i rodziców tematyką regionalną oraz skuteczność takiej formy kształcenia. Jednocześnie ich lokalny i fakultatywny charakter powoduje nierówny dostęp uczniów do tego typu edukacji w skali kraju. Jednocześnie już w 2016 r. Sejmik Województwa Śląskiego przyjął rezolucję wskazującą na potrzebę wprowadzenia edukacji regionalnej do podstawy programowej, podkreślając rolę szkoły w kształtowaniu odpowiedzialności obywatelskiej oraz poczucia zakorzenienia. Wyniki badań prowadzonych w regionie wskazują na niski poziom znajomości historii i dziedzictwa własnego

regionu wśród uczniów, co jednoznacznie potwierdza konieczność systemowego wzmocnienia i uporządkowania edukacji regionalnej w polskim systemie oświaty.

Edukacja regionalna w obecnym systemie oświaty posiada jednak znaczący potencjał rozwojowy. Może ona stanowić proces uczenia o lokalnej historii, kulturze i tradycjach, którego celem jest budowanie tożsamości, poczucia przynależności oraz więzi społecznych, a także przygotowanie uczniów do świadomego i aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej. W praktyce szkolnej bardzo często realizowana jest jako projekt międzyprzedmiotowy najczęściej jako element integrujący wiedzę o „małej ojczyźnie” w ramach różnych przedmiotów szkolnych, takich jak geografia, historia, edukacja obywatelska, język polski, muzyka, plastyka czy edukacja wczesnoszkolna, a nie jako odrębny obowiązkowy przedmiot, choć zdarzają się także inicjatywy lokalne czyniące z niej formalny element programu nauczania. Edukacja regionalna rozwija kreatywność uczniów, wzmacnia świadomość kulturową i obywatelską oraz pozwala wykorzystywać zasoby regionu – takie jak muzea, instytucje kultury, miejsca pamięci czy lokalne dziedzictwo historyczne i przyrodnicze – jako naturalne środowisko procesu dydaktycznego. Jako dodatkowy „przedmiot” lub blok tematyczny jest on rzadko wdrażany przez organy prowadzące szkoły. Najczęściej realizowany jest w formule międzyprzedmiotowych projektów edukacyjnych, ścieżek tematycznych lub projektów środowiskowych, często we współpracy z uczelniami wyższymi, instytucjami kultury, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wspierającymi rozwój edukacji regionalnej.

Mając powyższe na uwadze, apelujemy do Ministerstwa Edukacji Narodowej o wprowadzenie edukacji regionalnej w formie obowiązkowych zajęć na każdym etapie kształcenia. Postulat wprowadzenia tego przedmiotu w formie obowiązkowej wiąże się również z oczekiwaniem aktywnego udziału samorządów województw w jego tworzeniu i realizacji. W szczególności postulujemy, aby programy nauczania edukacji regionalnej były opracowywane w porozumieniu z samorządami województw, z uwzględnieniem specyfiki historycznej, kulturowej i społecznej poszczególnych regionów. Jednocześnie wskazujemy na konieczność opracowywania podręczników oraz materiałów dydaktycznych na poziomie samorządów województw, we współpracy z ekspertami, środowiskami naukowymi, instytucjami kultury oraz praktykami edukacji. Takie rozwiązanie zapewni wysoką jakość merytoryczną, adekwatność regionalną oraz spójność procesu nauczania. Kompleksowe i systemowe ujęcie edukacji regionalnej w formie obowiązkowego przedmiotu, realizowanego we współpracy z samorządami województw, pozwoli na skuteczne i równomierne kształtowanie świadomości regionalnej uczniów w całej Polsce. Wierzymy, że takie rozwiązanie przyniesie wymierne korzyści zarówno regionom, jak i całemu państwu, wzmacniając więzi społeczne, budując odpowiedzialność obywatelską oraz promując bogactwo i różnorodność kulturową wszystkich regionów Rzeczypospolitej Polskiej.

Rafał Bartek

Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

Przewodniczący Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP

KONWENT PRZEWODNICZĄCYCH SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW RP OPOLSKIE 2026

UCHWAŁA KONWENTU PRZEWODNICZĄCYCH SEJMIKÓW WOJEWÓDZTW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 9 kwietnia 2026

w sprawie przyjęcia stanowiska Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie uwzględnienia edukacji regionalnej jako przedmiotu obowiązkowego w nowej Podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Na podstawie § 6 ust. 1 Regulaminu Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej uchwala się, co następuje:

§ 1. Konwent Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej przyjmuje stanowisko Konwentu w sprawie uwzględnienia edukacji regionalnej jako przedmiotu obowiązkowego w nowej Podstawie programowej kształcenia ogólnego.

§ 2. Uchwałę przekazuje się:

- 1) Zgromadzeniu Ogólnemu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Zarządowi Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) Konwentowi Marszałków.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Rafał Bartek

Przewodniczący Sejmiku Województwa Opolskiego

Przewodniczący Konwentu Przewodniczących Sejmików Województw RP

